

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

RAPPORT FRÅN LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

Mer resurser till utsatta skolor

*En granskning av situationen
på 128 skolor med särskilda utmaningar*

Mer resurser till utsatta skolor

*En granskning av situationen
på 128 skolor med särskilda utmaningar*

Lärarnas Riksförbund, september 2017

Innehåll

Förord	5
Sammanfattning och slutsatser	6
Inledning.....	8
Undersökning	10
Lärarstöd som inte räcker till alla elever – om den lärarledda undervisningen	10
Stora klasser, många behov	10
Även elever som kommit långt drabbas	10
Bristande stöd försämrar studieron	10
Läraryrskris och rekryteringsproblem.....	11
Avsaknad av fungerade stödfunktioner.....	11
Lagstadgad rätt betyder inget när resurser saknas – om särskilt stöd	12
Skollagens reglering	12
... speglar inte verkligheten på utsatta skolor	12
En redan stökig skolmiljö blir stökigare – om trygghet och studiero	14
Förekomsten av våld	14
Obefintlig studiero.....	14
Material och metod.....	16
Skolinspektionens urvalsmodell.....	16
Skolinspektionens regelbundna tillsyn.....	17
Analys.....	17
Referenser.....	18
Bilaga 1: Skolor i analysen.....	19
Bilaga 2: Bedömningsunderlag i Skolinspektionens regelbundna tillsyn	22

Förord

Enligt skollagen och övriga styrdokument ska den svenska skolan vara likvärdig, oavsett var i landet den ligger och vilka elever som befolkar den. Skolan ska därtill vara kompensatorisk, det vill säga att den i så stor utsträckning som möjligt uppväger skillnader mellan olika elever beroende på deras bakgrund och förutsättningar.

Det är dock väl känt att detta kommit att betraktas som en vagt hållen vision, snarare än en beskrivning av hur verkligheten ser ut. Sedan 1990-talet har nämligen utvecklingen gått i motsatt riktning, med ökande skillnader mellan olika skolor, såväl i resultat som i förutsättningar, och med ökande skillnader mellan olika elevgrupper. I takt med att skillnaderna mellan skolorna ökar, som en följd av ökad boende- och skolsegregation, ökar också skillnaderna i skolornas möjligheter att ha en verklig kompensatorisk effekt.

I denna undersökning visar vi vad detta betyder i verkligheten – att skillnaderna mellan olika skolor ökar – för de elever och lärare som lever och verkar i några av Sveriges tuffaste skolmiljöer. Det är ingen upplyftande läsning, snarare tvärtom. Jag blir arg när jag läser undersökningen och tänker på de elever och lärare som detta handlar om.

Lärarnas Riksförbund arbetar för att såväl likvärdigheten som kunskapsresultaten ska stärkas, så att Sverige åter igen ska kunna beskrivas som en ledande kunskapsnation, med hänvisning till skolresultaten. För att detta ska kunna ske måste staten ta över huvudansvaret för grund- och gymnasieskolan. Ett första steg är dock att fullfölja Skolkommissionens förslag, där ökad statlig finansiering, med tydlig socioekonomisk fördelning av resurserna, ett justerat skolvalsystem och inrättandet av en statlig struktur för att säkra lärarförsörjningen utgör grundpelarna. Detta lägger en nödvändig grund för det fortsatta arbetet att stärka likvärdigheten i den svenska skolan.

Åsa Fahlén

Förbundsordförande Lärarnas Riksförbund

Sammanfattning och slutsatser

Skolinspektionen använder i sin regelbundna tillsyn en statistisk modell för att avgöra vilken typ av tillsynsbesök olika skolor ska få. Syftet med modellen är att välja ut skolor där sannolikheten är som högst att eleverna inte når målen för utbildningen. Många av de skolor som av modellen pekats ut som ”prioriterade skolor” är därför några av landets mest utsatta skolor där måluppfyllelsen är låg och där det finns problem med skolmiljön.

I denna undersökning har Lärarnas Riksförbund läst och analyserat samtliga Skolinspektionens skolbeslut för dessa prioriterade grundskolor med årskurs 7–9 som fick tillsyn under 2016 och som fick kritik av Skolinspektionen på något bedömningsområde. Totalt har 128 skolbeslut lästs. Datamaterialet omfattar över 2 000 sidor text och berör över 10 000 elever och knappt 3 500 tjänstgörande lärare. Det rör sig om förfärande läsning, som visar att omfattande insatser krävs om inte situationen på flera skolor ska urarta fullständigt.

Den svenska skolan kännetecknas i allt högre grad av minskad likvärdighet, framför allt genom ökad elevsortering mellan skolorna. Skolor i hårt drabbade utanförskapsområden ligger i botten på statusskalan medan innerstadsskolor i storstäderna ligger i toppen. Polisen publicerade tidigare i år en rapport om det förskräckande sociala läget i många utanförskapsområden. Rapporten pekar ut 61 så kallade problemområden i landet, varav 23 klassades som ”särskilt utsatta”.¹ Flera av de skolor som ingår i denna analys ligger i de områden som polisen benämner som särskilt utsatta områden.

På ett stort antal av de skolor som ingår i materialet vittnar elever och lärare om kaosartad skolmiljö med bråk, slagsmål, kränkningar, bristande studiero, vandalisering och otrygghet. Både elever och lärare beskriver skolor där bråk hör till vardagen och där till och med uppsläppstämning råder.

Personalen räcker varken till för att garantera den pedagogiska verksamheten, alltså undervisningen, än mindre elevernas säkerhet. Till exempel uppger lärarna vid en skola att de tror att hälften av lärarkollegorna inte skulle gå mellan i ett bråk mellan elever av rädsla för att själv bli slagen. Lärarna på någon skola berättar dessutom att de är rädda att vissa elever ska slå ihjäl varandra.

Vid flera skolor i materialet framträder en bild av hur de stora undervisnings- och stödbehoven i klasserna leder till en situation där läraren inte räcker till. Det är inte ovanligt att elever får vänta en halvtimme på hjälp från läraren. Klasserna är stora, många elever är nyanlända och de enskilda behoven varierar, men är inte sällan omfattande. Det är tydligt att brister i stöd till enskilda elever försämrar studieron. Ett stort problem är svårigheterna att rekrytera lärare och speciallärare till problemutsatta skolor. Detta i sin tur förstärker problemen på skolan, vilket gör rekrytering än svårare.

Förslag från Lärarnas Riksförbund

Det är tydligt att flera 7–9-skolor i Sverige har omfattande problem, till följd av segregation, bristande kompensatoriskt skolsystem, tuffa demografiska utmaningar och svår lärarbrist. Generellt lider dock inte den svenska skolan av resursbrist, men på grund av hur resurserna används råder resursbrist när det gäller undervisning och elevhälsa. Ska den negativa trenden för dessa skolor vändas krävs kraftfulla insatser. Därför föreslår Lärarnas Riksförbund följande:

¹ Polismyndigheten (2017)

- **Genomför skolkommisionens förslag** om ökat statligt ansvar för skolans finansiering genom ett kompensatoriskt statsbidrag, som i huvudsak fördelar resurser dit behoven är som störst.
- **Det statliga stödet behöver komma närmare skolan.** Vi ser goda exempel på detta i satsningen ”Samverkan för bästa skola”. Denna satsning omfattar dock för få skolor för att kunna få nationell effekt på likvärdigheten. I stället bör stödet utgå från en regional statlig myndighetsnivå.
- **Satsa särskilt på fler speciallärare.** Det är tydligt att skolorna brister i uppdraget att ge särskilt stöd till de elever som behöver det. De utsatta skolorna är i behov av fler speciallärare, något som det idag råder stor brist på.
- **Huvudmännen för de granskade skolorna måste omedelbart sätta in åtgärder** som minskar klasstorlekarna i syfte att få mer ordning i klassrummen så att undervisning kan bedrivas. Att klasstorlek inte skulle ha någon betydelse för elevers resultat hävdas bara av de som aldrig undervisat en klass med stora behov av lärarstöd.
- **Renodla läraryrket.** Särskilt i de utsatta skolorna behövs kompletterande personal för att undervisningen ska kunna fungera. Det handlar till exempel om lärarassistenter och elevassistenter. Lärarnas arbetsbelastning är hög och de måste i så stor utsträckning användas till undervisning, samt för- och efterarbete av lektioner.

Inledning

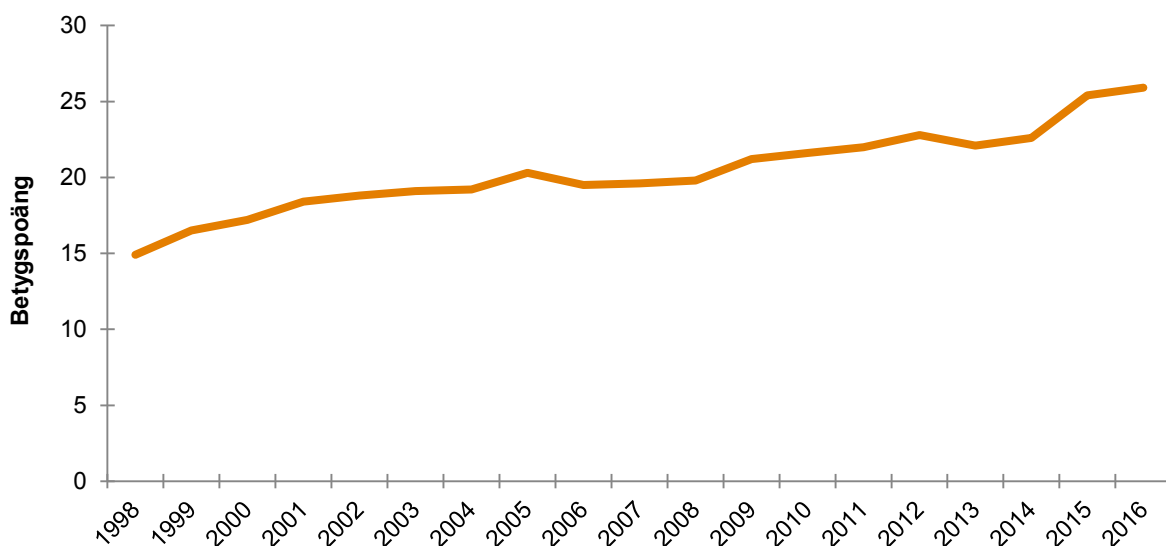
Det är numera vida känt för såväl politiker som allmänheten att likvärdigheten över tid har försämrats i svensk skola. Den försämrade likvärdigheten syns på flera olika sätt. Exempelvis ökar resultatskillnaderna mellan landets grundskolor, där vissa skolor presterar allt högre genomsnittliga meritvärden år för år samtidigt som vissa presterar lägre resultat år för år. I figur 1 illustreras detta genom att visa hur resultatspridningen har utvecklats under perioden 1998–2016. Bara under den senaste 10-årsperioden har spridningen ökat med 33 procent.

Denna process drivs främst av den ökade elevsorteringen mellan skolorna, eller annorlunda uttryckt av den växande skolsegregationen.² Den försämrade likvärdigheten syns också genom att skillnaderna mellan olika elevers faktiska kunskaper ökar, skillnader som i stor utsträckning beror på elevers olika bakgrund och hemförhållanden.³

Den ökade elevsorteringen mellan skolorna oroar många, med rätta ska tilläggas. Redan nu syns tecken på att mer välmeriterade lärare söker sig till skolor där eleverna har bättre förkunskaper, mätt som betyg.⁴ Sverige skiljer sig i detta hänseende från många andra länder i OECD där man i mycket större utsträckning har system och incitamentsstrukturer för att se till att de mest välmeriterade lärarna undervisar de elever som har de största behoven. I Sverige är sannolikheten relativt liten att en lärare med lång yrkeserfarenhet arbetar på en skola med stor andel elever från socioekonomiskt utsatta hem.⁵

Vad som är okänt för många, såväl politiker som allmänhet, är vad denna utveckling de facto betyder för skolans verksamhet. Vad innebär denna utveckling, med allt mer segregerade skolor, med så uppenbara skillnader i personalförsörjningen, för de skolor som har de allra tuffaste förutsättningarna? Vilken kvalitet på utbildningen kan de erbjuda sina elever? Vilket stöd kan eleverna få? Och händer det något med den elev- och lärargemensamma skolmiljön?

Figur 1: Resultatspridningen ökar mellan landets grundskolor med åk 9

Anm: Figuren visar spridningen i genomsnittliga meritvärden på skolnivå mätt som standardavvikelsen.
Källa: Egna beräkningar med data ur Skolverkets SALSA-databas.

² Skolverket (2012); Holmlund et al. (2014); Bäckström (2015); Böhlmark och Willén (2017)

³ Skolverket (2016 a); (2016 b)

⁴ Karbownik & Martinson (2014)

⁵ Skolverket (2014)

I denna rapport använder vi ett hittills outnyttjat empiriskt material för att försöka besvara dessa frågor. Materialet vi utgår från är samtliga skolbeslut för prioriterade grundskolor med årskurs 7–9 från Skolinspektionens regelbundna tillsyn under 2016.⁶ I dessa beslut kommer elever och lärare till tals i intervjuer med Skolinspektionen om hur det är ställt på just deras skola. Det ger en unik inblick i vilka förutsättningar dessa skolor har för att lyckas med sitt uppdrag.

⁶ Datamaterial och analysmetoder beskrivs närmre längre ned i rapporten.

Undersökning

I denna del sammanfattas ett antal centrala teman som framkommer i analysen av skolbesluten. I texten lämnas löpande referenser till de olika skolbesluten genom dessas diarienummer. En förteckning över samtliga skolbeslut, dessas diarienummer och vilka skolor det gäller återfinns i bilaga 1. Alla skolor som nämns i texten har fått kritik av Skolinspektionen på det bedömningsområde som beskrivs i avsnittet.

Lärarstöd som inte räcker till alla elever – om den lärarledda undervisningen

Stora klasser, många behov

Vid flera skolor i materialet framträder en bild av hur de stora undervisnings- och stödbehoven i klasserna leder till en situation där läraren inte räcker till. Vid en skola berättar eleverna att det kan dröja väldigt länge innan de kan få hjälp på en lektion. Det är inte alls ovanligt att de kan få vänta en halvtimme på hjälp. I Skolinspektionens intervju med lärarna på skolan bekräftar de elevernas uppfattning att det är ett stort problem. Lärarna berättar att det är så stora klasser på skolan, dessutom med många elever som kommer direkt från förberedelseklasserna, att de helt enkelt inte hinner hjälpa alla. Både eleverna och lärarna berättar att denna situation inte bara drabbar de elever som behöver mer hjälp av läraren, utan det drabbar också de duktiga eleverna som vill komma vidare och nå längre i undervisningen.⁷

På en annan skola ger eleverna ett exempel från matematikundervisningen. De är över 30 elever i klassen och läraren är ensam. Det är så många som behöver hjälp att läraren inte hinner hjälpa alla. Läraren har därför sagt åt eleverna att de ska hoppa över uppgifter som de har kört fast med, men det hjälper inte enligt eleverna; om de inte förmått lösa den första uppgiften så är det svårt att lösa nästa.⁸

Stora klasser med stora variationer i elevernas kunskaper återkommer som sagt som ett problem i många lärarintervjuer. En annan aspekt som också lyfts fram är vilka problem åldersblandade klasser ofta innebär. Vid en skola nämner lärarna att åldersblandningen av förberedelseklasserna blir särskilt svårt att hantera. Lärarna säger att de måste fokusera mycket på de yngre elevernas lästräning varför det är svårt att hjälpa de elever som är äldre och nått längre i sin språkutveckling vidare.⁹

Även elever som kommit långt drabbas

Det är en återkommande aspekt på flera skolor, att de elever som skulle kunna nå längre i sin kunskapsinhämtning inte kan göra det på grund av de stora variationerna i klasserna.¹⁰ På vissa skolor berättar eleverna att de förvisso kan få någon extra uppgift eller så när de är färdiga, men de får alltid lösa det själva utan stöd av läraren eftersom denne är upptagen med de elever som behöver mycket stöd, en grupp som lärarna ofta säger att de måste prioritera.¹¹ Eleverna säger att de därför inte får någon mer lärarledd undervisning, utan de blir lämnade för sig själva.¹²

Bristande stöd försämrar studieron

Att det i undervisningssituationen finns elever som dels har stora behov av hjälp men inte får det, dels finns elever som hunnit färdigt med arbetsuppgifterna och är understimulerade, leder på många skolor fram till att det blir oroligt och stökigt. På en skola berättar eleverna hur

⁷ 2015:4659. Se också till exempel 2015:9236, 2015:9091, 2015:6500 eller 2015:4676

⁸ 2015:4695

⁹ 2015:4599

¹⁰ Se till exempel 2015:4599

¹¹ Se till exempel 2015:4495 eller 2015:9065

¹² Se till exempel 2015:10081, 2016:433 eller 2015:9055

svårt det är att få hjälp av lärarna och att detta göra att det blir ännu stökigare i studiemiljön. Vidare berättar eleverna att detta i sin tur leder till att lärarna måste lägga mer tid på att upprätthålla studieron, vilket i sin tur leder till att det blir ännu mindre tid över till att hjälpa elever. Det blir en negativ spiral helt enkelt. Lärarna på samma skola berättar att situationen har förvärrats av att klasstorlekarna har ökat på skolan och att tidigare möjligheter att dela av eleverna i halvklassundervisning har försvunnit.¹³

Lärarbrist och rekryteringsproblem

I flera elevintervjuer återkommer eleverna till att det faktiskt finns stora skillnader i hur undervisningen fungerar. Många elever vittnar om att oftast när de har sina ordinarie lärare, som är legitimerade och behöriga, så upprätthålls studieron, mycket tack vare att lärarna har en välplanerad och strukturerad undervisning där eleverna vet vad som förväntas av dem och där de förstår vad och varför de ska lära sig olika saker.¹⁴ I motsats till detta menar många elever att det blir oroligt när de har obehöriga vikarier. På en utsatt skola berättar rektorn i intervju att de återkommande har haft många vikarier på grund av sjukskrivningar och vakanser. Sjuktalet har ökat på grund av de tuffa förutsättningarna och rektorn är orolig. Eleverna på skolan berättar att de inte tycker att de får någon ordentlig undervisning när de har så många unga obehöriga vikarier. De vill ha behöriga lärare. När Skolinspektionen följer med på ett antal lektioner för att göra observationer observerar de lektioner med obehöriga vikarier där dessa inte kan svara på frågor från eleverna och där eleverna sitter inaktiva långa stunder och sedan får sluta tidigare. Lärarna på samma skola berättar att den ohållbara vikarie-situationen också skapar problem för deras egen undervisning i och med att de måste ta mycket av sin egen planeringstid till att hjälpa, stödja och instruera vikarierna.¹⁵

På en annan skola berättar eleverna att de har vikarier i fem ämnen och rektorn på skolan uppger till Skolinspektionen att dennes bedömning är att eleverna inte har några utsikter att nå målen. Rektorn ger flera exempel på varför, bland annat att flera vikarier också helt saknar ämneskunskaper. Eleverna berättar att vissa vikarier har så dåliga ämneskunskaper att eleverna snarare får stötta vikarien än tvärt om. Eleverna berättar vidare att det blir så rörigt och stökigt på vikariernas lektioner att de inte lär sig något. Det blir så rörigt att vikarierna inte kan följa de lektionsplaneringar som de ordinarie lärarna förberett. Skolinspektionens inspektörer följer med och observerar tre lektioner på skolan, alla ledda av vikarier. Skolinspektionen skriver:

Under en av lektionerna störde så många elever undervisningen genom att bland annat prata högljutt, även under genomgången, och vandra in och ut ur klassrummet att läraren hade stora svårigheter att genomföra lektionen. Flera gånger fick undervisningen helt avbrytas för att tillrättavisa klassen, vilket dock inte ledde till någon förbättring. Det framgick tydligt att syftet med lektionen inte uppnåddes.¹⁶

Avsaknad av fungerade stödfunktioner

Det finns exempel på skolor där skolledningen försökt skapa ytterligare stöd i undervisningen för eleverna. Vid en skola finns till exempel så kallade ”språkstödjare” (studiestöd på modersmål) som kan delta i viss undervisning och hjälpa olika elever. Det är dock inte alltid som det innebär ett reellt stöd. På en skola beskriver lärarna hur dessa personer saknar ämneskunskaper och ofta också själva har så svaga språkkunskaper så att det inte innebär att eleverna kan få mer hjälp.¹⁷

¹³ Se till exempel 2015:4677 eller 2015:9162

¹⁴ Se till exempel 2015:10026, 2015:4659 eller 2015:4495

¹⁵ 2015:6500

¹⁶ 2015:9262

¹⁷ 2015:4599

Lagstadgad rätt betyder inget när resurser saknas – om särskilt stöd

Skollagens reglering ...

Om det i skolans verksamhet framkommer att en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar av undervisningen. För att ges extra anpassningar krävs inga formella beslut, utan detta kan läraren själv (oftast) göra inom ramen för den ordinarie undervisningen. Extra anpassningar kan till exempel handla om att planera och strukturera ett schema över skoldagen, ge extra tydliga instruktioner eller stöd för att sätta igång arbetet under en lektion.¹⁸

Om det visar sig att dessa anpassningar inte är tillräckliga, och eleven fortfarande befaras inte nå kunskapskraven, då ska läraren anmäla detta till rektor. Rektor i sin tur ska se till att elevens stödbehov skyndsamt utreds, nästan alltid i samråd med elevhälsan. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram upprättas och eleven ska stöd.

Detta tillvägagångssätt för att ge stöd är nytt sedan år 2014. Innan dess skulle ett åtgärdsprogram upprättas för alla elever som skulle ges stöd, något som ansågs skapa stora administrativa pålagor på lärarna. En mycket central aspekt kvarstår dock fortfarande i lagstiftningen, nämligen att detta ur elevens perspektiv är en rättighet att vid behov få stöd, först i form av extra anpassningar och sedan i form av särskilt stöd.

... speglar inte verkligheten på utsatta skolor

Av empirin i skolbesluten kan två tydliga slutsatser dras. För det första visar det sig att elevers rätt till stöd är helt avhängigt om skolan har tillräckliga resurser för att ge alla elever i behov av stöd sådant stöd. För det andra visar det sig att de nya reglerna kring extra anpassningar och särskilt stöd har blivit en ventil för skolor att undvika att behöva sätta in kostnadsdrivande särskilt stöd; elevhälsa, rektor och skolledning kan nu hävda att lärarna inte gjort tillräckliga extra anpassningar och mer anpassningar måste göras innan utredning för särskilt stöd ens kan bli aktuellt.

På en skola berättar elevhälsans representanter, där även rektor sitter med, i en intervju med Skolinspektionen att lärarna arbetar väldigt olika med extra anpassningar. Vissa lärare gör extra anpassningar på rutin medan andra ger upp om de inte tycker att anpassningarna fungerar. Elevhälsan berättar vidare att de försöker arbeta förebyggande med lärarna och visa hur de kan arbeta med extra anpassningar, något som inte alla lärare vill ta till sig. Lärarna å sin sida menar att situationen är ohållbar inom ramen för undervisningen. Som exempel beskriver vissa lärare klasser med upp emot 30 elever och där många elever kommer direkt från förberedelseklasser. Situationen gör att lärarna upplever det som omöjligt att ge alla elever de extra anpassningar som de behöver för att kunna uppnå kunskapskraven. Någon lärare beskriver också att densamme inte ens hinner hjälpa alla elever som behöver det under lektionerna.

Lärarna på skolan beskriver vidare hur det är meningslöst att anmäla till rektor när extra anpassningar inte fungerar, det leder ju ändå ingenstans. En lärare säger att ”där stångar man sig blodig” och berättar att av alla anmälningar till rektor har endast fyra resulterat i en utredning under hösten 2015, trots att många fler elever har svårigheter. En annan lärare berättar om en elev som har F i nästan alla ämnen vilket anmälades till rektor. Läraren fick då veta att fler extra anpassningar skulle göras och en utredning gjorde inte. En termin senare anmälde lärarna ärendet igen och då utreddes det till sist men vid Skolinspektionens besök över ett år från den första anmälan finns fortfarande inget åtgärdsprogram och eleven får ännu inget särskilt stöd.

¹⁸ Allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (Skolverket, 2011).

I Skolinspektionens utredning av samma skola framkommer att 37 elever hade F i fyra eller fler ämnen. För flera av dessa elever finns också överlämningsdokumentation från tidigare skolor som säger att eleven behöver stöd. Trots detta fanns endast fyra aktiva åtgärdsprogram vid skolan vid tillsynen. Skolan hade då totalt 143 elever. Ytterligare 24 elever saknade många betyg eftersom de antingen var nyanlända eller läste efter grundsärskolans läroplan.¹⁹

På en annan skola berättar lärarna att 43 av 57 elever i årskurs 6–9 har F i ett eller flera ämnen. Denna problematik har man varit medveten om sedan lågstadiet, men ändå har ingen av eleverna åtgärdsprogram. Rektorn på skolan säger att ”alla extra anpassningar måste vara uttömda innan det blir utredning”. Men lärarna uppger att det ändå saknas resurser för särskilt stöd. Tillgängliga resurslärare saknar behörighet, specialläraren är långtidsfrånvarande utan ersättare och vakanser kan inte tillsättas. Rektor har därför beslutat att man ska prioritera de yngre eleverna. Äldre elever i årskurs 7–9 nedprioriteras.²⁰

På ytterligare en annan skola berättar lärarna att de har stora klasser, den största med 34 elever, och inga lokalmässiga möjligheter att dela av klassen i mindre grupper för att till exempel arbeta med extra anpassningar. Lärarna bedömer att ungefär hälften av eleverna i varje klass behöver extra anpassningar eller extra stöd. Det är nästan omöjligt att hjälpa alla elever i klassen under en lektion eller att skapa extra anpassningar för den delen, variationen är så stor. Inte endast är det många elever som kommer direkt från förberedelseklass utan det finns också många integrerade särskoleelever i klasserna. Rektor skriver i sitt underlag till Skolinspektionen att lärarna behöver bli bättre på att arbeta med extra anpassningar och att man måste arbeta mer för att också lyckas integrera eleverna från de särskilda undervisningsgrupperna i undervisningen. Enligt rektorn har inte alla lärare på skolan förmågan att skapa en god lärmiljö för alla elever.²¹

Bland de analyserade skolbesluten finns det ett flertal skolor som uppvisar samma typ av problematik, där elever som såväl lärare som elevhälsa bedömer vara i behov av stöd inte får det.²² Återkommande förklaringar till situationen är att det är så många elever som behöver stöd att resurserna inte räcker till alla eller att det saknas kompetenser i elevhälsan. Avsaknaden av kompetenser beror i vissa fall på långtidssjukskrivningar, i många fall på svårigheter att rekrytera rätt kompetenser. På många skolor efterlyses speciallärare och specialpedagoger, psykologer eller kuratorer.²³

Situationen på några skolor visar hur extrema förhållandena kan vara. På en skola har man gjort bedömningen att ett antal elever som genomlevt svåra trauman behöver utredas av BUP. Ganska snart har dock ärendena skickats tillbaka från BUP till skolan med hänvisningen att ärendena är svåra att hantera för BUP.²⁴ På en annan skola berättar rektor att särskilt stöd bara kan ges om tilläggsresurser beviljas centralt från kommunen. Detta görs bara om eleverna utgör en fara för andra och är aggressiva och slåss.²⁵ På ytterligare en annan skola berättar lärarna och elevhälsan att det finns elever i årskurs 7–9 som knappt kan läsa och det enda stöd de ges är en läsplatta.²⁶

Empirin från vissa av de skolor som återgetts ovan tyder på att det finns någon typ av motsättning mellan lärarna och elevhälsan, en motsättning som bottnar i gränsdragningen mellan

¹⁹ 2015:4659

²⁰ 2015:4687

²¹ 2015:6500

²² Se till exempel 2015:4688, 2015:9223, 2015:9236 eller 2015:9261

²³ Se till exempel 2015:9527, 2015:9536 eller 2015:9881

²⁴ 2015:4676

²⁵ 2015:9091

²⁶ 2016:4984

extra anpassningar och särskilt stöd. En sådan motsättning återfinns inte på alla skolor. På några skolor visar det sig att lärarna nästan tycks ha resignerat inför situationen. På en skola säger lärarna uttryckligen till Skolinspektionen att de inte skriver fram sådana åtgärder som de bedömer att eleverna är i faktiskt behov av, utan de skriver endast fram sådana åtgärder som de vet att skolan kan ge. Eleverna får alltså stöd utefter vad skolan har möjligheter att ge, inte vad de faktiskt behöver. Rektorn på skolan bekräftar lärarnas berättelse; hon uppger att eleverna ges extra anpassningar utifrån skolans ramar då skolan inte får mer resurser från huvudmannen, oavsett hur många elever de har med behov av extra anpassningar och särskilt stöd.²⁷

En redan stökig skolmiljö blir stökigare – om trygghet och studiero

Förekomsten av våld

På ett stort antal av de skolor som ingår i materialet vittnar elever och lärare om kaosartad skolmiljö med bråk, slagsmål, kränkningar, bristande studiero, vandalisering och otrygghet. På en skola berättar eleverna att det förekommer bråk och slagsmål på skolan, enligt vissa elever förekommer det bråk varje vecka. Eleverna berättar också att det kan bli stora bråk med samlingar av elever runt omkring där elever hejar på och filmar. Enligt flera elever reagerar inte alla lärare när något händer och elever ger exempel på när lärare inte reagerat på att det varit slagsmål på skolan trots att eleverna har sagt till. Vid samtliga intervjuer med elever beskrivs stökiga klassrumssituationer som enligt dem förekommer på skolan.²⁸

På en annan skola beskriver lärarna hur skolan ligger på gränsen till upplöpsstämning. I elevintervjuer berättar eleverna hur de undviker olika elever och situationer på grund av risken att drabbas av hämndaktioner av äldre syskon. Vissa elever är helt galna enligt de intervjuade eleverna, de förstör allt, speglar byts inte ut längre och uppehållsrummet är sönderslaget. Eleverna beskriver att det förekommer slagsmål på rasterna. Dessa stoppas inte alltid för det finns lärare som är rädda för vissa elever och därför undviker dem. Lärarna uppger själva att de tror att hälften av lärarna inte skulle gå mellan i ett bråk i rädsla för att själv bli slagen. Lärarna berättar att de är rädda att vissa elever ska slå ihjäl varandra. Det föreligger enligt dem risk för upplöpp på högstadiet.

Under sitt besök på skolan observerar Skolinspektionen såväl ett fallerat rastvaktssystem där elever flyr skolgården efter konflikter. Det bryter också ut vilt slagsmål utanför konferensrummet där intervjuerna genomförs, ett slagsmål som rastvakten försöker avbryta utan att lyckas och utan assistans från annan vuxen.

Obefintlig studiero

Eleverna på den beskrivna skolan berättar att studieron är obefintlig. Elever kommer och går under lektionerna, även från andra klasser. Alla lärare vågar inte säga till. Under en lektionsobservation räknar inspektörerna hur många gånger elever springer in och ut ur klassrummet. På 65 minuter går 26 elever in och ut ur klassrummet. Inspektörerna mäter även ljudvolymen med en decibelmätare. Volymen ligger mellan 65–95 dB med en topp på 100 dB.²⁹

På en annan skola beskriver eleverna också att de inte är trygga i skolan. Det förekommer smällare, snöbollar, stinkbomber med mera i korridorerna. Enligt elevhälsans representanter så finns det framförallt äldre elever som trycker ner och utöver makt över de yngre eleverna. Enligt eleverna är det ofta bristande studiero. Det finns elever som håller på med telefoner,

²⁷ 2015:8997

²⁸ 2016:4568

²⁹ 2015:4687. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om buller samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna författningssamling (AFS 2005:16) är 85 dB gränsen för daglig bullerexponeringsnivå.

pratar med varandra och går in och ut ur klassrummen. Vissa lärare lyckas dock upprätthålla ordningen och studieron enligt eleverna. Eleverna beskriver att lärare som har planerat, är förberedda och har struktur inte har problem med bristande studiero.³⁰

För flera skolor framkommer att det inte bara är sådant som skolan själv kan råda över som påverkar tryggheten och studieron. På en skola beskriver rektorn att det finns hierarki på skolan med familjefejder och religiösa motsättningar, vilket är mycket svårt för lärarna att hantera. Oron i närsamhället kommer in i skolan enligt rektorn och det finns så många otrygga elever så att elevhälsan inte hinner med.³¹ På en annan skola beskriver eleverna att det ett tag var det bråk varje dag. Eleverna säger att det är vissa elever som hotar andra, bland annat att de ska straffas, att de ska mörda dem eller strypa dem.³²

I vissa intervjuer med elever framkommer det att många lärarbyten och ohållbara vikariesituationer bidrar till att minska ordningen och studieron,³³ men det finns också exempel där ledning och personal har olika syn på vilka insatser som behövs. På en skola uppger exempelvis elever och lärare att det förekommer verbala kränkningar, hot om våld, våld och mobbning. Yngre elever beskriver hur de till exempel inte vågar gå till matsalen utan att en vuxen är med. På skolan förekommer stölder och inbrott i skåp vilket också skapar otrygghet. Lärarna uppger dessutom att det förekommer hot mot lärare och övrig personal. Lärare uppger att inget har gjorts när de hotats vilket enligt lärarna har inneburit att alla inte vågar ingripa. Lärare uppger att elever som härjar inte får mer påföljder än den direkta tillsägelsen vilket leder till att skolan upplevs som ”elevstyrd”. Rektor bekräftar problemen som beskrivs av lärare och elever och beskriver åtgärder som vidtagits, till exempel att införa rastvakter, assistenter och liknande. Rektor säger dock att en del av personalen anser att det krävs disciplinära insatser, men det stödjer inte hon. Man måste enligt henne ha elevens bästa för ögonen och det kan inte vara att ge bestraffningar.³⁴

³⁰ 2015:4659

³¹ 2015:4676

³² 2015:4491

³³ 2015:4593, 2015:4677

³⁴ 2015:4495

Material och metod

Denna rapport baseras på samtliga skolbeslut för prioriterade grundskolor med årskurs 7–9 från Skolinspektionens regelbundna tillsyn under 2016. Samtliga beslut för skolor som (1) hade elever i årskurs 9 och som (2) fick kritik på något område har lästs och analyserats. Av totalt 328 prioriterade grundskolor med årskurs 7–9 har besluten lästs för 128 skolor. Datamaterialet omfattar över 2 000 sidor text och berör över 10 000 elever och knappt 3 500 tjänstgörande lärare.

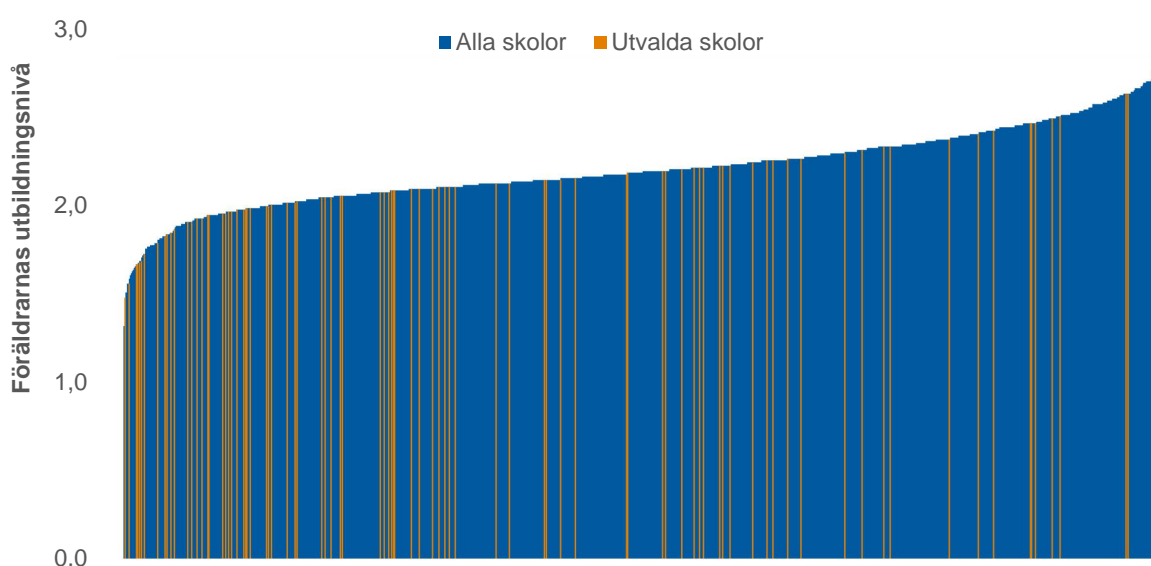
Det som gör materialet unikt är att Skolinspektionen i besluten återger mycket av vad elever, lärare, skolledning och elevhälsa har sagt i intervjuer med inspektörerna. Återgivningen av elever och lärares beskrivningar av situationen på skolan ger en god inblick i skolans verksamhet och dess utmaningar.

Skolinspektionens urvalsmodell

I den regelbundna tillsynen använder Skolinspektionen en statistisk modell för att avgöra vilken typ av tillsynsbesök en skola ska få. Detta gör myndigheten för att tillförse att störst tillsynsresurser läggs på de skolor där det sannolikt finns störst behov av tillsyn. I modellen ingår data från elev-, lärar- och vårdnadshavarenkäter, betygs- och provresultat, uppgifter om anmälningar och en bedömning av fristående huvudmäns ekonomi. Analysen resulterar sedan i en prioritering av vilka skolor som ska få fördjupade besök och vilka som inte ska få det.³⁵

I analysen läggs stor vikt vid skolornas kunskapsresultat. Eftersom skolornas genomsnittliga kunskapsresultat korrelerar starkt med den socioekonomiska sammansättningen av elever så innebär det att många av de skolor som Skolinspektionen väljer ut som prioriterade skolor i tillsynen också är skolor som i hög utsträckning har de tuffaste förutsättningarna. Detta illustreras i figur 2.

Figur 2: Prioriterade grundskolor i analysen efter föräldrarnas utbildningsnivå (N=128)

Anm.: I figuren återfinns samtliga grundskolor med årskurs 7–9 i landet (blå), rangordnade efter föräldrarnas genomsnittliga utbildningsnivå. De prioriterade skolorna är markerade med orange färg.
Källa: Skolverkets SALSA-databas avseende 2016 och Skolinspektionen.

³⁵ Skolinspektionen (2016). Se till exempel not 9 s.9f

Skolinspektionens regelbundna tillsyn

Något förenklat kan man säga att det som i stor utsträckning styr Skolinspektionens urval av skolor är de faktiska utfallen av skolans verksamhet, outputen (det vill säga elevernas kunskapsresultat). Vid själva inspektionstillfället sedan lägger myndigheten ett stort fokus på att studera inputen i verksamheten, det vill säga vilka förutsättningar som ges för att skapa verksamhetens output.³⁶ Den input som studeras är den som regleras i lag och förordning, i och med det är den nödvändiga juridiska utgångspunkten för att myndigheten vid behov också ska kunna vidta åtgärder vid brister.

På alla skolor studeras sex huvudområden, däribland ingår undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd samt trygghet och studiero. På fristående skolor vars huvudman endast driver en skola studeras sedan ytterligare två områden som har med styrning och utveckling att göra. Samtliga bedömningsområden och kritiska faktorer återges i bilaga 2.

Analys

För varje skola i undersökningen har skolbeslutet lästs, kritiken kodats och anteckningar gjorts om vad elever, lärare, skolledning och elevhälsa säger beträffande det undersökta området på skolan. Bearbetningen av innehållet i skolbesluten har sedan möjliggjort filtrering och syntetisering av materialet. Redovisningen i denna rapport bygger sedan på ett antal centrala teman som framträder i analyserna av materialet.

³⁶ Läs mer på myndighetens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Regelbunden-tillsyn/> (2017-08-30).

Referenser

- Bäckström, Pontus. (2015). "Hur påverkar förändrad elevsammansättning skolors resultat?" i *Utbildning & demokrati* (24) nr 2, s.55-72.
- Böhlmark, Anders och Willén Alexander. (2017). *Bostadsområdets dynamik och effekter – en studie av Sveriges storstadsområden 1990–2011*. Rapport 2017:13. Uppsala: IFAU.
- Holmlund, Helena et al. (2014). *Decentralisering, skolval och fristående skolor: resultat och likvärdighet i svensk skola*. Rapport 2014:25. Uppsala: IFAU.
- Karbownik, Krzysztof & Martinson, Sara. (2014). *Svenska högstadie- och gymnasielärares rörlighet på arbetsmarknaden*. Rapport 2014:11. Uppsala: IFAU.
- Polismyndigheten. (2017). *Utsatta områden – Social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen*. Nationella operativa avdelningen, underrättelseenheten. Stockholm: Polismyndigheten.
- Skolinspektionen. (2016). *Skolinspektionens årsrapport 2016. Undervisning och studiemiljö i fokus*. Stockholm: Skolinspektionen.
- Skolverket. (2012). *Likvärdig utbildning i svensk grundskola? En kvantitativ analys av likvärdighet över tid*. Rapport 374. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2014). *TALIS 2013. En studie av undervisnings- och lärmiljöer i årskurs 7–9*. Rapport 408. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2016 a). *PISA 2015. 15-åringars kunskaper i naturvetenskap, läsförståelse och matematik*. Rapport 450. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2016 b). *TIMSS 2015. Svenska grundskoleelevers kunskaper i matematik och naturvetenskap i ett internationellt perspektiv*. Rapport 448. Stockholm: Skolverket.

Bilaga 1: Skolor i analysen

Kommun	Ärendenummer	Skolenhet	Huvudmannatyp
Stockholms kommun	2015:10002	Skarpatorpsskolan	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10004	Bäckahagens skola	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10005	Engelbrettskolan	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10006	Årstaskolan	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10009	Gärdesskolan	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10010	Hässelby Gårdsskolan	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10011	Hökarängsskolan	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10012	Rålambshovsskolan	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10015	Hässelby Villastads skola	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10016	Mariaskolan	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10022	Vällingbyskolan	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10024	Rinkebyskolan	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10026	Akalla grundskola F–9	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10028	Hjulsta grundskola F–9	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10029	Farsta grundskola	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10032	Kungsholmens grundskola	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10033	Smedshagsskolan	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10051	Hammarbyskolan	Offentlig
Stockholms kommun	2015:10081	Vinsta grundskola västra	Offentlig
Askersunds kommun	2015:10263	Sjöängsskolan	Offentlig
Södertälje kommun	2015:3726	Magelungens grundskola Södertälje	Enskild flera enhet
Solna kommun	2015:3728	Magelungens grundskola Solna	Enskild flera enhet
Jönköpings kommun	2015:3730	Magelungens grundskola Jönköping	Enskild flera enhet
Enköpings kommun	2015:3832	S:t Iliansskolan	Offentlig
Borlänge kommun	2015:4009	Immanuelskolan	Enskild en enhet
Göteborgs kommun	2015:4266	Sverigefinska skolan i Gbg	Enskild en enhet
Gislaveds kommun	2015:4267	Nordinskolan	Offentlig
Gislaveds kommun	2015:4268	Lundåkerskolan	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:4438	Franska skolan Göteborg	Enskild en enhet
Mönsterås kommun	2015:4441	Krungårdsskolan 7–9	Offentlig
Norrköpings kommun	2015:4482	Prolympia, Norrköping	Enskild flera enhet
Österåkers kommun	2015:4483	Prolympia, Åkersberga	Enskild flera enhet
Staffanstorps kommun	2015:4491	Skånska Småstadens Kulturskola	Enskild en enhet
Staffanstorps kommun	2015:4495	Baldersskolan	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:4519	Brandströmska skolan Nylöse	Enskild en enhet
Stockholms kommun	2015:4525	Fryshusets grundskola, Sthlm	Enskild flera enhet
Göteborgs kommun	2015:4585	Martinaskolan	Enskild en enhet
Växjö kommun	2015:4593	Bergundaskolan	Offentlig
Växjö kommun	2015:4599	Braås skola	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:4637	Kannebäcksskolan döva och hörsel	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:4658	Torpaskolan	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:4659	Tynneredsskolan	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:4676	Bergsjöskolan 7–9	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:4677	Lundensskolan	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:4686	Johannebergsskolan	Offentlig

Kommun	Ärendenummer	Skolenhet	Huvudmannatyp
Göteborgs kommun	2015:4687	Sjumilaskolan F–9 B	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:4688	Sjumilaskolan F–9 A	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:4695	Ånässkolan	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:4699	Sandeklevsskolan 7–9	Offentlig
Ockelbo kommun	2015:4799	Perslundaskolan	Offentlig
Falu kommun	2015:5074	Backafors Resursskola	Enskild en enhet
Göteborgs kommun	2015:5257	Santoskolan	Offentlig
Sundsvalls kommun	2015:6472	Hagaskolan 2	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:6500	Svartedalsskolan/Landamäreskolan 4–9	Offentlig
Stockholms kommun	2015:8940	Stockholm International Academy	Enskild flera enhet
Linköpings kommun	2015:8959	Ånestadsskolan	Offentlig
Linköpings kommun	2015:8961	Kungsbergsskolan 7–9	Offentlig
Jönköpings kommun	2015:8997	Alfred Dalinskolan	Offentlig
Lessebo kommun	2015:9018	Bikupan	Offentlig
Karlshamns kommun	2015:9041	Österslättskolan B	Offentlig
Sölvesborgs kommun	2015:9055	Mjällby skola H	Offentlig
Östra Göinge kommun	2015:9065	Göingeskolan	Offentlig
Simrishamns kommun	2015:9076	Korsavadsskolan	Offentlig
Hässleholms kommun	2015:9091	Hästveda skola 4–9	Offentlig
Kävlinge kommun	2015:9116	Korsbackaskolan	Offentlig
Trelleborgs kommun	2015:9149	Fågelbäcksskolan 6–9	Offentlig
Halmstads kommun	2015:9162	Vallåsskolan 1	Offentlig
Halmstads kommun	2015:9170	Getingeskolan 2	Offentlig
Lerums kommun	2015:9223	Alléskolan skolenhet Ask	Offentlig
Tranemo kommun	2015:9236	Tranängskolan 7–9	Offentlig
Lilla Edets kommun	2015:9247	Fuxernaskolan 7–9	Offentlig
Marks kommun	2015:9261	Ängskolan	Offentlig
Marks kommun	2015:9262	Sättilaskolan 7–9	Offentlig
Marks kommun	2015:9263	Lyckeskolan	Offentlig
Tibro kommun	2015:9280	Nyboskolan arbetslag B	Offentlig
Örebro kommun	2015:9321	Vivallaskolan 7–9	Offentlig
Örebro kommun	2015:9323	Västra Engelbrektskolan 7–9	Offentlig
Örebro kommun	2015:9327	Navet	Offentlig
Sollefteå kommun	2015:9356	Vallaskolan 7–9	Offentlig
Sollefteå kommun	2015:9358	Junsele skola	Offentlig
Ragunda kommun	2015:9370	Anders-Olofskolan	Offentlig
Strömsunds kommun	2015:9380	Frostviksskolan	Offentlig
Skellefteå kommun	2015:9410	Bolidenskolan 6–9	Offentlig
Skellefteå kommun	2015:9412	Sörböleskolan Öst	Offentlig
Skellefteå kommun	2015:9417	Kågeskolan 6–9	Offentlig
Älvsbyns kommun	2015:9443	Älvåraskolan	Offentlig
Göteborgs kommun	2015:9527	Fenestra Centrum	Enskild flera enhet
Luleå kommun	2015:9536	Norrskenets Friskola i Luleå	Enskild flera enhet
Södertälje kommun	2015:9565	Elafskolan	Enskild flera enhet
Upplands Väsby kommun	2015:9570	Vittra Väsby	Enskild flera enhet
Malmö kommun	2015:9589	Vittra Västra hamnen	Enskild flera enhet
Helsingborgs kommun	2015:9591	Vittra Adolfsberg	Enskild flera enhet
Västerviks kommun	2015:9632	Alphaskolan	Enskild en enhet

Kommun	Ärendenummer	Skolenhet	Huvudmannatyp
Stockholms kommun	2015:9663	Skolgrunden	Enskild en enhet
Stockholms kommun	2015:9681	Engelska Skolan Norr	Enskild en enhet
Stockholms kommun	2015:9711	Sv Interkulturella grundskolan	Enskild en enhet
Marks kommun	2015:9713	Montessoriskolan Pärlan	Enskild en enhet
Simrishamns kommun	2015:9742	Famn	Enskild en enhet
Stockholms kommun	2015:9757	Elma School	Enskild en enhet
Jokkmokks kommun	2015:9785	Vuollerims Friskola	Enskild en enhet
Stockholms kommun	2015:9789	Novia Engelska skolan	Enskild en enhet
Stockholms kommun	2015:9865	Stefanskolan	Enskild en enhet
Stockholms kommun	2015:9881	Kista International School	Enskild en enhet
Örebro kommun	2015:9918	Grenadjärskolan	Enskild en enhet
Falkenbergs kommun	2016:1096	Apelskolan 2	Offentlig
Karlshamns kommun	2016:1097	Österslättsskolan A	Offentlig
Stockholms kommun	2016:1102	Hagsåtraskolan	Offentlig
Hässleholms kommun	2016:1235	Furutorpskolan 7–9	Offentlig
Stockholms kommun	2016:2249	Ellen Key skolan	Enskild en enhet
Stockholms kommun	2016:3619	Almaskolan	Enskild en enhet
Tjörns kommun	2016:433	Häggvallskolan	Offentlig
Vilhelmina kommun	2016:435	Hembergsskolan	Offentlig
Laholms kommun	2016:4361	Lagaholmsskolan	Offentlig
Järfälla kommun	2016:4394	Mälarskolan	Offentlig
Malmö kommun	2016:4559	Dammfriskolan	Offentlig
Malmö kommun	2016:4562	Höjaskolan	Offentlig
Malmö kommun	2016:4568	Rörsjöskolan 2, Zenith	Offentlig
Malmö kommun	2016:4581	Augustenborgsskolan	Offentlig
Malmö kommun	2016:4584	Söderkullaskolan	Offentlig
Borås kommun	2016:4680	Erikslundskolan	Offentlig
Övertorneå kommun	2016:4939	Svarträvens skola 4–9	Offentlig
Botkyrka kommun	2016:4982	Björkhaga Skola	Offentlig
Botkyrka kommun	2016:4984	Storvretskolan	Offentlig
Botkyrka kommun	2016:4992	Karsby International School	Offentlig
Botkyrka kommun	2016:4993	Hammerstaskolan	Offentlig
Linköpings kommun	2016:503	Ekholmsskolan	Offentlig
Malmö kommun	2016:7337	Berga F–9	Offentlig
Eda kommun	2016:959	Gunnarsbyskolan 6–9	Offentlig
Lilla Edets kommun	2016:997	Tingbergsskolan 4–9	Offentlig

Bilaga 2:

Bedömningsunderlag i Skolinspektionens regelbundna tillsyn

1 Undervisning och lärande

- 1.1 Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan.
- 1.4 Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna.
- 1.5 I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.
- 1.6 Lärarna stärker elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan.
- 1.9 Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

2 Extra anpassningar och särskilt stöd

- 2.10 Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- 2.11 Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.
- 2.12 Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- 2.14 När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas.

3 Bedömning och betygssättning

- 3.15 Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven samt beslutar och informerar om betyg i enlighet med författningarnas krav. *
- 3.17 Betyg beslutas om och skälen för betyg anges i enlighet med författningarnas krav. **
- 3.19 Eleven och elevens vårdnadshavare informeras om elevens utveckling.

4 Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

- 4.20 Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.
- 4.21 Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

5 Förutsättningar för lärande och trygghet

- 5.22 Skolan ska säkerställa att eleverna deltar i utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Uteblir en elev utan giltigt skäl ser rektorn till att elevens vårdnadshavare informeras samma dag.
- 5.24 Lärarna vid skolenheten har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver, om de inte omfattas av något av undantagen från dessa krav.
- 5.25 Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.
- 5.26 Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet.
- 5.27 Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- 5.28 Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.
- 5.30 Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

6 Styrning och utveckling av verksamheten

- 6.32 Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras.
- 6.35 Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna.
- 6.36 Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras.
- 6.37 Personalen vid skolenheten ges möjlighet till den kompetensutveckling som krävs, för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.
- 6.38 Rektorn fördelar resurser inom skolenheten efter elevernas olika förutsättningar och behov.

YB Ytterligare brister

LÄRARNAS
RIKSFÖRBUND

**Lärarnas Riksförbund är det akademiska förbundet som
enbart organiserar behöriga lärare och studie- och yrkesvägledare.
Med 90 000 medlemmar är vi ett av de största förbunden inom Saco.**